

Seurattu SDK 541/2022 saakka.

26.4.2019/582

Laki tietoliikennetiedustelusta siviilitiedustelussa

Katso tekijänoikeudellinen huomautus [käyttöehdoissa](#).

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Soveltamisala ja suhde muuhun lainsäädäntöön

Tässä laissa säädetään tietoliikennetiedustelun käyttämisestä poliisilain ([872/2011](#)) 5 a luvussa tarkoitetussa siviilitiedustelussa.

Tietoliikennetiedustelun käyttämisessä on noudatettava poliisilain 1 luvussa säädettyjä perusoikeuksien ja ihmisoikeuksien kunnioittamisen vaatimusta, suhteellisuusperiaatetta, vähimmän haitan periaatetta ja tarkoitussidonnaisuuden periaatetta.

Tietoliikennetiedustelun toimenpiteen kohdentaminen ei saa ilman hyväksyttävää perustetta perustua henkilöiden ikään, sukupuoleen, alkuperään, kansalaisuuteen, asuinpaikkaan, kieleen, uskontoon, vakaumukseen, mielipiteeseen, poliittiseen toimintaan, ammattiyhdistystoimintaan, perhesuhteisiin, terveydentilaan, vammaisuuteen, seksuaaliseen suuntautumiseen tai muuhun henkilöön liittyvään syyhyn.

Tietoliikennetiedustelu ei saa olla yleistä ja kohdentamatonta tietoliikenteen seuranta.

Tietoliikennetiedustelun käyttämisestä sotilastiedustelussa ja tietoliikennetiedustelun teknisestä toteuttamisesta säädetään sotilastiedustelulaissa ([590/2019](#)). Telekuuntelusta, tietojen hankkimisesta telekuuntelun sijasta sekä televalvonnasta siviilitiedustelussa säädetään poliisilain 5 a luvussa.

Siltä osin kuin tietoliikennetiedustelulla saatujen tietojen käsittelystä ei säädetä tässä laissa, tietojen käsittelystä säädetään henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa annetussa laissa ([761/2003](#)).

L henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa [761/2003](#) on kumottu L:lla henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa [616/2019](#).

2 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

1) *tietoliikennetiedustelulla* Suomen rajan viestintäverkossa ylittävään tietoliikenteeseen kohdistuvaa, tietoliikenteen automatisoituun erotteluun perustuvaa teknistä tiedonhankintaa sekä hankitun tiedon käsittelyä;

2) *viestintäverkolla* toisiinsa liitetyistä johtimista sekä laitteista muodostuvaa järjestelmää, joka on tarkoitettu viestien siirtoon tai jakeluun johtimella, radioaalloilla, optisesti tai muulla sähkömagneettisella tavalla;

3) *tiedonsiirtäjällä* tahoa, joka omistaa tai hallitsee viestintäverkon sitä osaa, joka ylittää Suomen rajan;

4) *hakuehdolla* tietoa, jonka perusteella tietoliikennetiedustelulla viestintäverkon osasta mahdollisimman rajatusti ja täsmällisesti valitaan tietoliikennetiedustelun kohteena oleva tietoliikenne, ja puuttuminen luottamuksellisen viestin salaisuuden suojaan rajautuu tiedustelun tarkoituksen kannalta välttämättömään;

5) *hakuehtojen luokalla* samaa asiakokonaisuutta kuvaavia toisiinsa liittyviä hakuehtoja;

6) *valtiollisella toimijalla* vieraan valtion tunnistettua viranomaista tai sellaiseen rinnastuvaa toimijaa sekä tarkoitettun tahon palveluksessa olevaa tai sen määräyksessä ja ohjauksessa toimivaa tahoa.

3 §

Tietoliikennetiedustelun kohteet

Tietoliikennetiedustelun kohteena ovat:

- 1) terrorismi;
- 2) ulkomainen tiedustelutoiminta;
- 3) joukkotuhousoseiden suunnittelu, valmistaminen, levittäminen ja käyttö;
- 4) kaksikäyttötuotteiden vientivalvonnasta annetun lain (562/1996) 2 §:ssä tarkoitettujen kaksikäyttötuotteiden suunnittelu, valmistaminen, levittäminen ja käyttö;
- 5) kansanvaltaista yhteiskuntajärjestystä vakavasti uhkaava toiminta;
- 6) suuren ihmismäärän henkeä tai terveyttä taikka yhteiskunnan elintärkeitä toimintoja uhkaava toiminta;
- 7) vieraan valtion toiminta, joka voi aiheuttaa vahinkoa Suomen kansainvälisille suhteille, taloudellisille tai muille tärkeille eduille;
- 8) kansainvälistä rauhaa ja turvallisuutta uhkaava kriisi;
- 9) kansainvälisten kriisinhallintaoperaatioiden turvallisuutta uhkaava toiminta;
- 10) Suomen kansainvälisen avun antamisen ja muun kansainvälisen toiminnan turvallisuutta vakavasti uhkaava toiminta; sekä
- 11) kansanvaltaista yhteiskuntajärjestystä uhkaava kansainvälinen järjestäytynyt rikollisuus.

4 §

Tietoliikennetiedustelun käytön edellytykset

Tietoliikennetiedustelun käytön yleisenä edellytyksenä on, että sen käyttäminen on välttämätöntä tärkeiden tietojen saamiseksi sellaisesta tietoliikennetiedustelun kohteena

olevasta toiminnasta, joka vakavasti uhkaa kansallista turvallisuutta, eikä tietoja ole hankittavissa muulla tiedustelumenetelmällä.

Jos tietoliikennetiedustelun hakuehtojen käyttö koskee ainoastaan valtiollisen toimijan tai siihen rinnastuvan tahon tietoliikennettä, tietoliikennetiedustelun käytön tulee olla tarpeen tietojen saamiseksi sellaisesta tietoliikennetiedustelun kohteena olevasta toiminnasta, joka vakavasti uhkaa kansallista turvallisuutta.

5 §

Tietoliikennetiedustelun kohdistaminen

Tietoliikennetiedustelu kohdistetaan tietoliikenteen automatisoidun erottelun avulla. Automatisoitu erottelu perustuu 7 tai 9 §:n mukaisessa menettelyssä hyväksytyjen hakuehtojen käyttöön.

Viestin sisältöä kuvaavaa hakuehtoa saadaan käyttää ainoastaan, jos:

- 1) hakuehtoa käytetään pelkästään vieraan valtion tai sellaiseen rinnastuvan tahon tietoliikenteeseen; tai
- 2) hakuehto kuvaa haitallisen tietokoneohjelman tai -käskyn sisältöä.

Hakuehtona ei saa käyttää Suomessa olevan henkilön hallussa olevan tai tämän oletettavasti muuten käyttämän telepäätelaitteen tai teleosoitteen yksilöiviä tietoja.

6 §

Automatisoidun erottelun avulla kerätyn tiedon jatkokäsittely

Tietoliikenteestä 5 §:ssä tarkoitetulla tavalla automatisoidusti eroteltua tietoliikennettä saadaan käsitellä automaattisesti ja manuaalisesti. Käsittelyssä saadaan selvittää viestin sisältö ja muut luottamukselliset tiedot.

7 §

Tietoliikennetiedustelua koskeva tuomioistuimen lupa

Tuomioistuin päättää tietoliikennetiedustelusta suojelupoliisin päällikön kirjallisesta vaatimuksesta.

Tietoliikennetiedustelua koskevassa vaatimuksessa ja päätöksessä on mainittava:

- 1) tietoliikennetiedustelun kohteena oleva 3 §:ssä tarkoitettu toiminta;
- 2) 1 kohdassa tarkoitettua toimintaa koskevat tosiseikat;
- 3) tosiseikat, joihin tietoliikennetiedustelun käytön edellytykset ja tehokkuus perustuvat;
- 4) tietoliikennetiedustelussa käytettävät hakuehdot tai hakuehtojen luokat sekä perustelut niille;
- 5) rajan ylittävän viestintäverkon osa, jossa liikkuvaan tietoliikenteeseen hakuehtoja käytetään, sekä perustelut viestintäverkon osan valinnalle;
- 6) tietoliikennetiedustelua koskevan luvan voimassaoloaika kellonajan tarkkuudella;

7) tietoliikennetiedustelun suorittamista johtava ja valvova tehtävään määrätty tiedustelumenetelmien käyttöön perehtynyt suojelupoliisin päällystään kuuluva poliisimies;

8) mahdolliset tietoliikennetiedustelun rajoitukset ja ehdot.

Lupa tietoliikennetiedusteluun voidaan myöntää enintään kuudeksi kuukaudeksi kerrallaan.

Tietoliikennetiedustelu on lopetettava ennen luvassa mainitun määräajan päättymistä, jos tiedustelumenetelmää koskevan lupa-asian tarkoitus on saavutettu tai sen edellytyksiä ei enää ole.

8 §

Menettely tuomioistuimessa

Tietoliikennetiedustelua koskevan lupa-asian käsittelemisessä ja ratkaisemisessa tuomioistuimessa noudatetaan, mitä poliisilain 5 a luvun 35 §:ssä säädetään tiedustelumenetelmää koskevan lupa-asian käsittelemisestä.

9 §

Päätöksenteko kiireellisessä tilanteessa

Jos tietoliikennetiedustelua koskeva asia ei siedä viivytystä, saa suojelupoliisin päällikkö päättää tietoliikennetiedustelusta siihen asti, kunnes tuomioistuin on ratkaissut luvan myöntämistä koskevan vaatimuksen. Päätös on tehtävä kirjallisesti. Asia on saatettava tuomioistuimen ratkaistavaksi heti, kun se on mahdollista, kuitenkin viimeistään 24 tunnin kuluttua tietoliikennetiedustelun alkamisesta.

Jos tuomioistuin katsoo, että 4 §:n mukaisia edellytyksiä tietoliikennetiedustelulle ei ole ollut, on tietoliikennetiedustelun käyttö lopetettava välittömästi sekä sillä saatu aineisto ja sillä saatuja tietoja koskevat muistiinpanot heti hävitettävä. Jos tuomioistuin katsoo, että 1 momentissa tarkoitettu päätös on ollut joltain muulta osin virheellinen, on tietoliikennetiedustelun käyttö välittömästi lopetettava siltä osin kuin tuomioistuimen päätöksessä sitä edellytetään sekä tietoliikennetiedustelulla saatu aineisto ja sillä saatuja tietoja koskevat muistiinpanot samoilta osin viipymättä hävitettävä. Tieto saadaan kuitenkin säilyttää ja tallettaa henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa annetussa laissa tarkoitettuun rekisteriin poliisilain 5 a luvun 46 §:n 1 momentissa säädetyin edellytyksin.

10 §

Tietoliikennetiedustelun tekninen toteuttaminen ja muu yhteistyö sotilastiedusteluviranomaisen kanssa

Tietoliikennetiedustelun teknisenä toteuttajana toimii Puolustusvoimien tiedustelulaitos.

Suojelupoliisi voi antaa Puolustusvoimien tiedustelulaitokselle toimeksiannon sotilastiedustelulain 66 §:ssä tarkoitettuun teknisten tietojen käsittelyyn. Puolustusvoimien tiedustelulaitos hakee suojelupoliisin puolesta sotilastiedustelulain 67 §:n mukaisen luvan teknisten tietojen käsittelyyn sekä toimittaa mainitun lain 66 §:n 2 momentissa tarkoitetun tilastollisen analyysin tuloksen suojelupoliisille sen jälkeen, kun se on saanut luvan teknisten tietojen käsittelyyn ja toteuttanut luvan mukaiset toimenpiteet.

Suojelupoliisi toimittaa 7 tai 9 §:ssä tarkoitetun päätöksen Puolustusvoimien tiedustelulaitokselle, joka suorittaa 5 §:n mukaiset toimenpiteet suojelupoliisin puolesta. Puolustusvoimien tiedustelulaitos toimittaa toimeksiannon toteuttamisella erottelemansa tietoliikenteen suojelupoliisille.